

ще переднійше післав за річку татар. Не встигли поляки оглянутись, на їх налетіли татари і вдарили з одного боку. Густими лавами з диким криком кинулись на їх татари, а за ними з ліса посинались козаки. Тричі поддавалось польське військо і тричі виправлялось. Був дощ: уже давно задощилося, то через те стояв туман. Татари кинулись у середину польського війська змішали його так, що непритомні поляки били один одного. Не встояли поляки і почали втікати. Король надлетів з свого обоза конем насупроти їх, махав шаблею, сам хапав за уздечки і повертав назад, вмовляв та кричав, що вбє своєю власною рукою того, хто наважиться втікати; але те нічого не помагло. Татари лізли сльпцем, настирливо, ніби їм хто очі повиколовав. Поляки подались назад, і тільки смерком перестали битись.

10. Хмельницький помилював польського короля.

Настала темна ніч. Страшна та неприємна була та ніч для поляків. Всі з переляку не знали, що діяти. Король і старшина, сидючи на конях, зїхались на раду.

»Ми пронали!« — заголосила старшина, — »У Хмельницького невно буде до сто тисяч самих козаків. Нам треба снасти хоч самого короля!«

»Я вму от-тутечен, а не піду з стану!« — промовив король.

Король звелів робити окопи, щоб досвіта окопатись валами. Поляки взялись до окопів. Коли це пішла чутка між жовїїрами, що король хоче покинути військо.

»Це нас хочуть зрадити та покинути на заріз козакам та татарам!« — крикнули непомірковані пани поляки і покидали заступи. Один литвин розказував, що вже короля нема в стані.

А король тільки що приліг на землю, щоб хоч трошки одпочити. Тільки що він почав дрімати, перед ним стояв польський ксьондз і розповідав, що між військом уже пішла недобра чутка, ніби короля вже нема в облозі.

»Коня!« крикнув король: »Я сам поїду поміж лавами війська і докажу, що я й думки не маю втікати.«